

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № 177 К1

Дата: 27.05.2011 г.

Образуван н-р. № 10/2011 г.
определен в-р. разпоредба
Сергий В. Василев
27.05.2011 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ ОТ ПЛЕНУМА НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

На основание чл. 150, ал. 1 във вр. с чл. 149, ал. 1, т. 2, пр. 1 от Конституцията за обявяване противоконституционност на разпоредбата на пар. 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт за изменение разпоредбата на чл. 28 ЗСВ в частта ъ, предвиждаща при изтичане на мандата на член на Висшия съдебен съвет или при предсрочното му прекратяване последният да се възстановява... „или с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт“, по следните съображения:

Същата противоречи на:

- чл. 117, ал. 2 от Конституцията, който установява принципа на **независимостта на съдебната власт**;
- чл. 4, ал. 1 от Конституцията, който провъзгласява принципа, че Република България е правова държава и **се управлява според Конституцията** и законите на страната;
- чл. 5, ал. 1 от Конституцията, обявяващ, че **Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ъ противоречат**;
- чл. 6, ал. 2 от Конституцията, според който **всички граждани са равни пред закона**;
- чл. 8 от Конституцията, който постановява принципа на **разделението на държавната власт** на законодателна, изпълнителна и съдебна.

С изменението в пар. 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, изменяйки разпоредбата на чл. 28 от Закона за съдебната власт, Народното събрание е приело, че при изтичане или предсрочно прекратяване на мандата на член на ВСС същият се възстановява на длъжността съдия, прокурор или следовател, заемана преди избора... „или с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт“, с което се нарушава чл. 117, ал. 2 от Конституцията,

съгласно който съдебната власт е независима. Оспореният текст дава възможност за необосновани кадрови решения на основата на неясни критерии, като се заобикалят или нарушават действащите към момента организационни начала за структуриране на съдебната система като стабилност, прозрачност и кариерно развитие. Конституцията на Република България съдържа норми, които се отнасят до изграждането и функционирането на съдебната система, но издаване на акт, чрез който се осъществява дейността по персоналното организиране на съдебната власт, създава условия за пренебрегване на конституционноправния престиж и води до неговото накърняване (Решение № 3 от 03.04.1992 г. по к. д. № 30 от 1991 г., обн. ДВ, бр. 30 от 1992 г.). Непосредствена последица от това са възможни затруднения и дори евентуалната практическа невъзможност за функционирането на държавните институции. Конституцията урежда служебния статут на съдиите, прокурорите и следователите, така че да осигури тяхната независимост и подчинението им само на закона и затова същите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност само от Висшия съдебен съвет (чл. 129, ал. 1 на Конституцията). Единствен орган, който според Конституцията е разположен вътре в съдебната система (чл. 130 от Конституцията), определя персоналния съдийски, прокурорски и следователски състав в цялата страна. По изключение председателите на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд и главният прокурор на Република България се назначават и освобождават от длъжност от президента на републиката по предложение на Висшия съдебен съвет (чл. 129, ал. 2 от Конституцията).

Елиминиране или редуциране на съдържанието на основни права или на тяхното упражняване по съображения за целесъобразност е недопустимо, защото нарушава принципа за правовата държава (чл. 4, ал. 1 от Конституцията). Народното събрание може да определи със законови разпоредби как да се структурира съдебната система, но не е в рамките на законодателната власт да навлиза в правомощията на съдебната власт.

Народното събрание не може да изземва оперативни управленски функции по назначаване, повишаване, понижаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдиите, прокурорите и следователите, като със закон определя определени лица да бъдат назначени на определени позиции в съдебната система. По този начин в нарушение на чл. 5, ал. 1 от Конституцията се нарушава и конституционно установеният баланс между властите чрез изземване на функции, които Конституцията е възложила на съдебната власт. Народното събрание е излязло извън кръга на правомощията си, посочени в чл. 84 и сл. на Конституцията и е иззело конституционни правомощия на ВСС, които са му изрично възложени с чл. 129 от Конституцията. Конституционният статус на този орган не може да бъде накърняван, като същият бъде задължаван да повиши свои членове на точно определени позиции в съдебната власт (Решение № 9 от 03.07.2014 г. по к. д. № 3 от 2014 г., обн. ДВ, бр. 58 от 2014 г.) и (Решение № 3 от 30.01.2018 г. по к. д. № 9 от 2017 г., обн. ДВ, бр. 12 от 2018 г.).

Актът на Народното събрание, с който се засягат предпоставки за функциониране на конституционно установен орган и по този начин се

създават трудности за функционирането му, влиза в противоречие и с чл. 8 от Конституцията. Това произтича от установените в Конституцията принципи за взаимоотношения между отделните власти, респективно между установените в Конституцията органи. По този начин реално се гарантират дейността и зачитането на тези органи като носители на компетентност, предоставена им от Конституцията. Конституцията прогласява в чл. 8 принципа на разделение на властите, а назначаването, повишаването, понижаването, преместването и освобождаването от длъжност на съдиите, прокурорите и следователите по чл. 129 от Конституцията е „типично управленска функция“ (Решение № 19 от 21.12.1993 г. по к. д. № 11 от 1993 г., обн. ДВ, бр. 4 от 1994 г.). В противоречие с тълкувателните решения на Конституционния съд – Решение № 1 от 14.01.1999 г. по к. д. № 34 от 1998 г., обн. в ДВ, бр. 6 от 1999 г. и Решение № 14 от 12.09.1995 г. по к. д. № 23 от 1995 г., обн. в ДВ, бр. 85 от 1995 г., Народното събрание е решило тези въпроси едностранно и без да се придържа към принципа на взаимоотношения между отделните власти, върху спазването на който Конституционният съд настоява. Взаимният контрол при разделението на властите не може и не трябва да бъде основан само на чисто правни съображения, а и на естествената конкуренция между институциите, което мотивира една от тях да се противопостави на накърняването на правата на гражданите от друга (Решение № 2 от 21.02.2019 г. по к. д. № 2 от 2018 г., обн. ДВ, бр. 19 от 2019 г.).

С изменената разпоредба на чл. 28 ЗСВ се нарушава и чл. 6, ал. 2 от Конституцията, съгласно който всички граждани са равни пред закона и не се допускат никакви привилегии, основани на лично и обществено положение. Наличието на тази разпоредба лишава от каквото и да е оправдание съществуването на предвиденото в чл. 28 ЗСВ по-особено, привилегировано положение на членовете на ВСС. Такова изключение не може да бъде установявано със закон. Определени членове на ВСС ще заемат позиции в съдебната власт, по отношение на които останалите съдии, прокурори и следователи ще бъдат лишени от възможност да участват в конкурс за заемането им. В този смисъл по същество е налице ограничение на равенството пред закона, основано на обществено положение, критерий, по който Конституцията забранява да се въвеждат ограничения на правата на гражданите, което се отнася и за заемане на която и да е публична длъжност. По този начин се създават привилегии за определена категория магистрати и ограничение на правата за друга в нарушение на принципа на равенството, прогласен в чл. 6, ал. 2 от Конституцията (Решение № 11 от 03.12.2009 г. по к. д. № 13 от 2009 г., обн. ДВ, бр. 98 от 2009 г., и Решение № 9 от 30.09.1994 г. по к. д. № 11 от 1994 г., обн. ДВ, бр. 87 от 1994 г.). Поначало привилегиите са нарушения на принципа на равноправието, затова в една правова държава те трябва да се считат предварително изключени, освен когато, както изрично е посочено и в Решение № 14 от 10.11.1992 г. по к. д. № 14 от 1992 г., обн. в ДВ, бр. 93 от 1992 г., самото им създаване цели преодоляване на съществуващо неравенство и достигане до постулирано равенство, какъвто не е характерът на оспорената в конкретния случай разпоредба.

Решавайки едностранно въпроса за кариерното израстване на

магистратите, Народното събрание е нарушило „специфичния авторитет“ и „престижа“ на съдебната власт, които разпоредбите на чл. 117, 118 и 120, ал. 1 във връзка с чл. 4, ал. 1 от Конституцията въздигат в самостоятелна конституционна ценност, както е приел Конституционният съд в своето Решение № 2 от 21.02.2019 г. по к. д. № 2 от 2018 г., обн. ДВ, бр. 19 от 2019 г. В същото се посочва, че „изискванията за съхраняване на престижа на съдебната власт са специфични и следователно защитата ѝ може да се различава от тази на престижа на която и да била друга държавна служба“, а „автоматизмът на действие на съответните колегии на ВСС“ представлява нарушаване на независимостта на съдебната власт.

Поради това и на основание чл. 150, ал. 2 от Конституцията правим следното

ИСКАНЕ:

Да обявите за противоконституционна разпоредбата на пар. 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт за изменение разпоредбата на чл. 28 ЗСВ в частта ѝ, предвиждаща при изтичане на мандата на член на Висшия съдебен съвет или при предсрочното му прекратяване последният да се възстановява... **„или с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт“.**

Искането е прието на заседание на Пленума на ВКС, проведено на 26.05.2020 г. От общо 95 съдии на заседанието присъстваха 72 съдии. Гласували 68 съдии от тях „за“ искането и „против“ – 3.

ЛОЗАН ПАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

